

Veselīgas darba vietas uzvar stresu!
2014.gada 25.novembris

Darba apstākļi un riski Latvijā – psihoemocionālo risku izplatība Latvijā

Linda Matisāne, Ivars Vanadziņš, Žanna Martinsone,
Svetlana Lakiša, Jeļena Reste, Mairita Grāvele
Darba drošības un vides veselības institūts, RSU
Valsts Darba inspekcija
Kontakti: ivars.vanadzins@rsu.lv
Rīga, 25.11.2014.

Latvijas Darba devēju konfederācija

EIROPAS SAVIENĪBA

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ!

Saturs

- Psihoemocionālo risku izplatība dažādos aspektos
- Secinājumi
- Daži komunikācijas piemēri (darba aizsardzības jautājumi)

Pētījuma saturs

■ Aptaujas

- » Darba devēji (N=1044)
- » Nodarbinātie (N=2558)
- » Latvijas iedzīvotāji (N=1012)
- » Fokusgrupu aptauja (4 grupas – KI/KS/DAS)

■ Datu bāzu analīze

- » P.Stradiņa KUS Aroda un radiācijas medicīnas centrs
- » Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
- » Valsts darba inspekcija
- » RSU DDVVI Higiēnas un arodslimību laboratorija

Vispārīga informācija par datiem

- Latvijas Darba devēju konfederācijas pasūtījums
- Veic:
 - » SIA “TNS Latvia”
 - » RSU Darba drošības un vides veselības institūts
- ar Eiropas Savienības Eiropas Sociālā fonda un Latvijas valsts finansiālu atbalstu projekta „Darba attiecību un darba drošības normatīvo aktu praktiska piemērošana nozarēs un uzņēmumos” (Nr. 1DP/1.3.1.3.2./08/IPIA/NVA/002) ietvaros
- 2012.gada decembris – 2013.gada decembris

Latvijas Darba devēju konfederācija

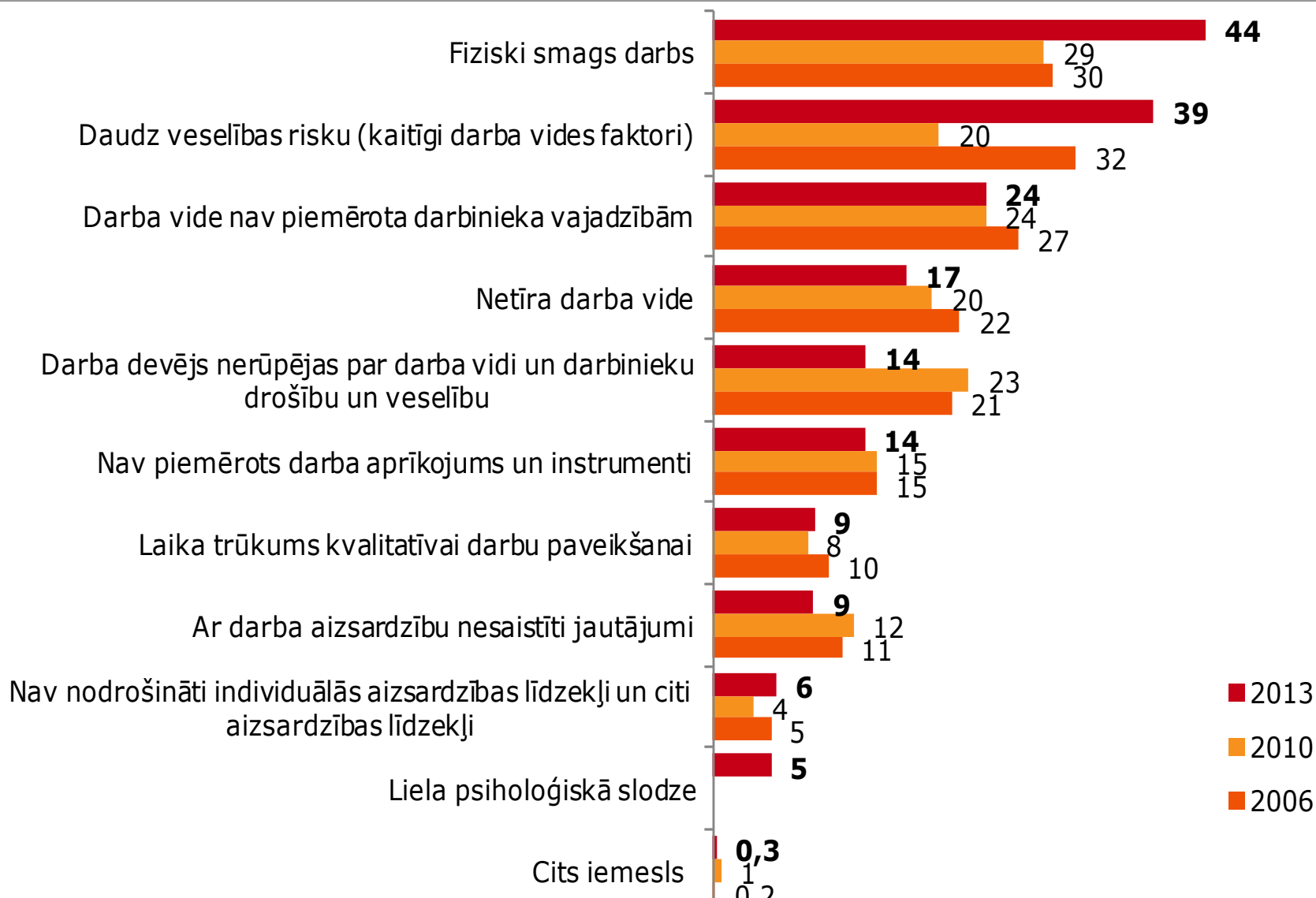
EIROPAS SAVIENĪBA

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ!

Nodarbināto apmierinātības iemesli ar pašreizējo darbu

Nodarbināto neapmierinātības iemesli ar darba apstākļiem un vidi

Svarīgākie psihoemocionālie riski Latvijā – ko domā darba devēji?

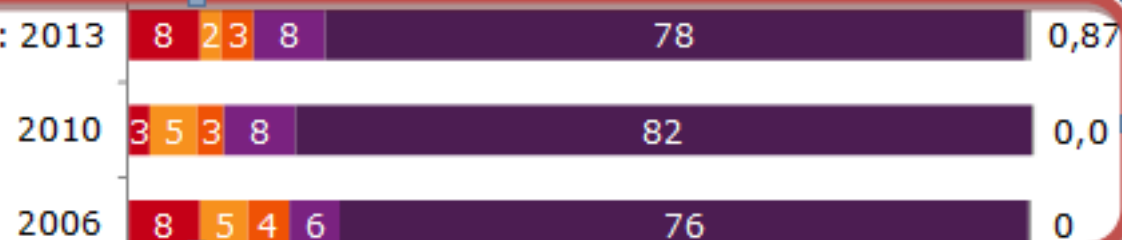
Laika trūkums: 2013

Darbs ar sarežģītām, ātri mainīgām tehnoloģijām, ātru un svarīgu lēmumu pieņemšanu: 2013

Maiņu darbs: 2013

■ Visi ■ Vairāk par pusi (>50%) ■ Aptuveni puse (~50%) ■ Mazāk par pusi (<50%) ■ Neviena ■ Grūti pateikt

Svarīgākie psihoemocionālie riski Latvijā – ko domā darba devēji?

Virsstundu darbs: 2013

2010

2006

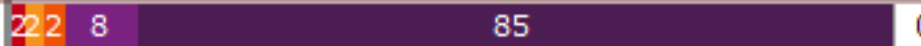
Nemaināms darba temps: 2013

2010

2006

Nakts darbs: 2013

2010

2006

■ Visi ■ Vairāk par pusi (>50%) ■ Aptuveni puse (~50%) ■ Mazāk par pusi (<50%) ■ Neviena ■ Grūti pateikt

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

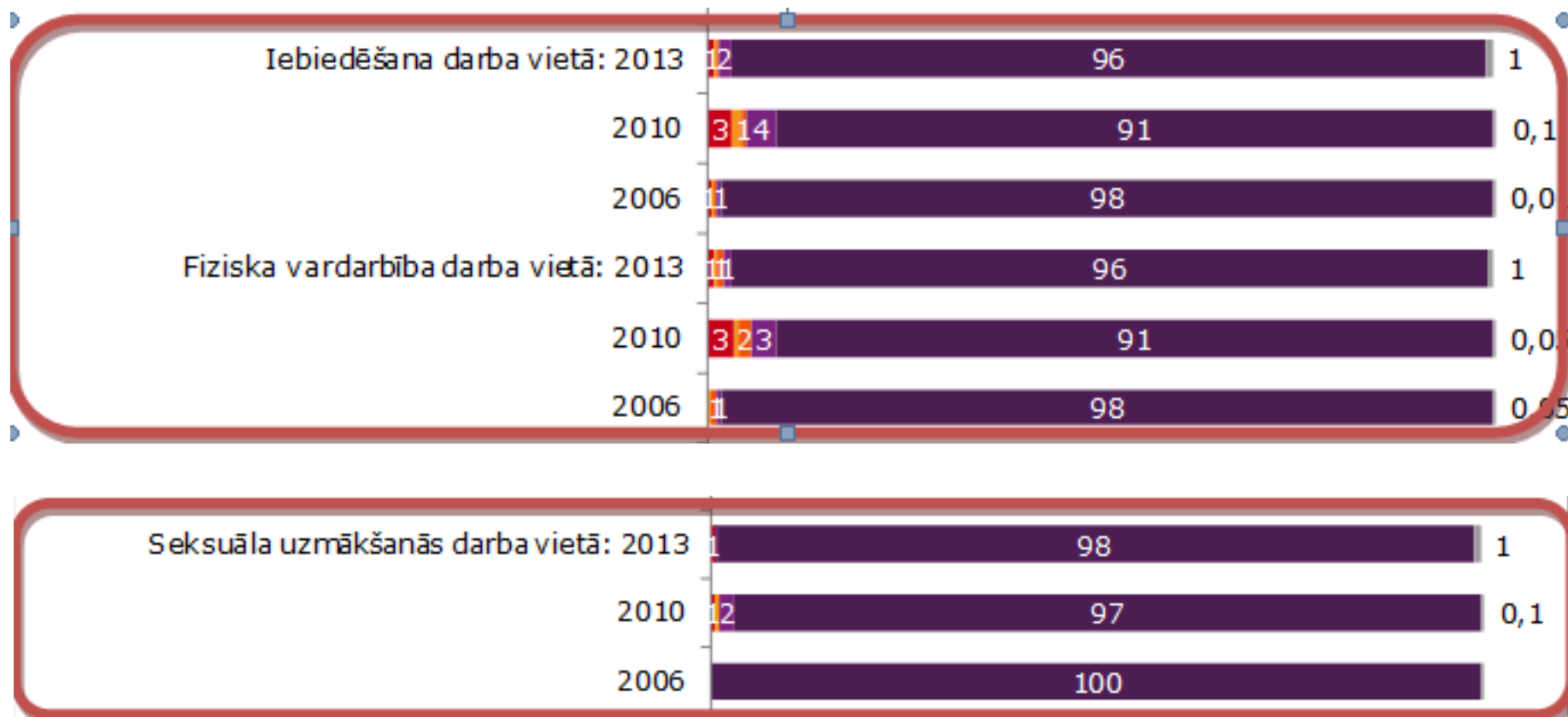

Darba drošības un vides
veselības institūts

TNS

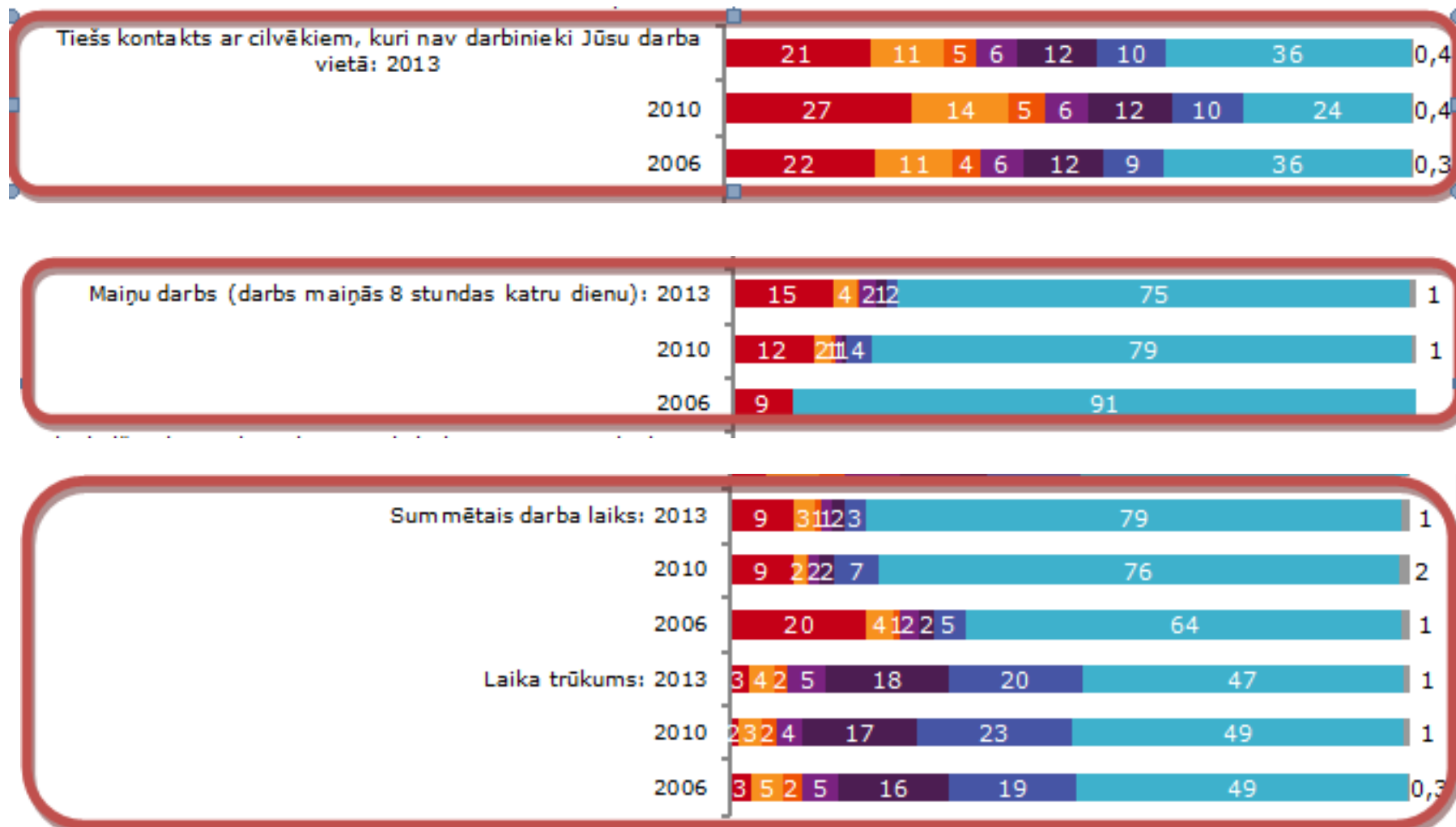
ieguldījums Tavā nākotnē

Svarīgākie psihoemocionālie riski Latvijā – ko domā darba devēji?

■ Visi ■ Vairāk par pusi (>50%) ■ Aptuveni puse (~50%) ■ Mazāk par pusi (<50%) ■ Neviena ■ Grūti pateikt

Svarīgākie psihoemocionālie riski Latvijā – ko domā nodarbinātie?

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

Latvijas Darba devēju konfederācija

EUROPA SAVENĪBA

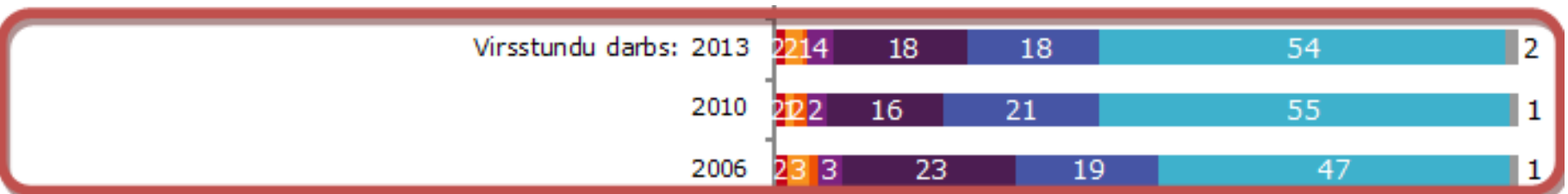
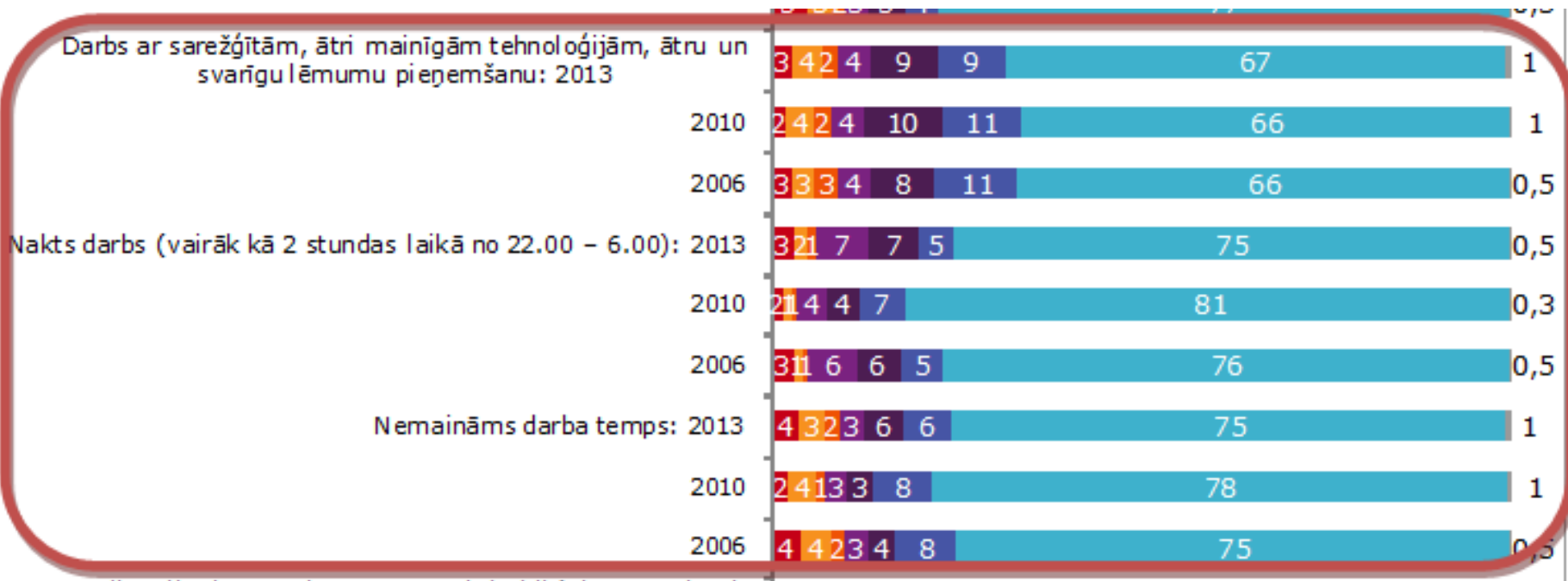

Darba drošības un vides
veselības institūts

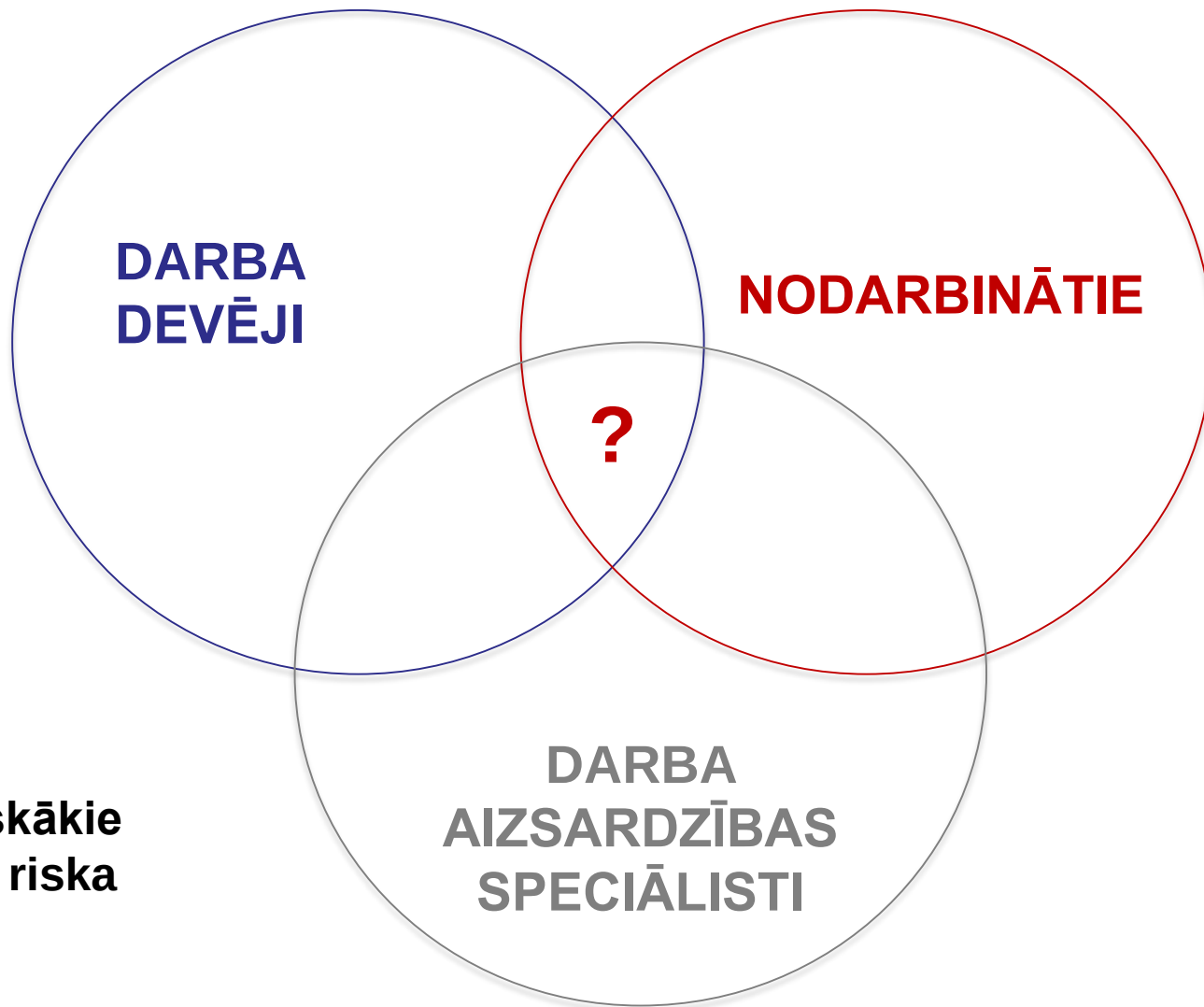
TNS

Ieguldījums Tavā nākotnē

Svarīgākie psihoemocionālie riski Latvijā – ko domā nodarbinātie?

Vai visi domā vienu?

**Kādi ir būtiskākie
darba vides riska
faktori?**

TOP - 5 darba vides riska faktori

2010

Kopīgi - darba devēji un nodarbinātie:

- Darbs piespiedu pozā
- Smagu priekšmetu pārvietošana
- Vienveidīgas kustības

Darba devēji:

- Darbs ar datoru
- Darbs ārā dažādos laika apstākļos

Nodarbinātie:

- Tiešs kontakts ar cilvēkiem, kas nav kolēģi
- Laika trūkums

Darba aizsardzības speciālisti: visi minētie + mehāniskie riski

2013

Kopīgi - darba devēji un nodarbinātie:

- Darbs piespiedu pozā
- Vienveidīgas kustības
- Darbs ar datoru

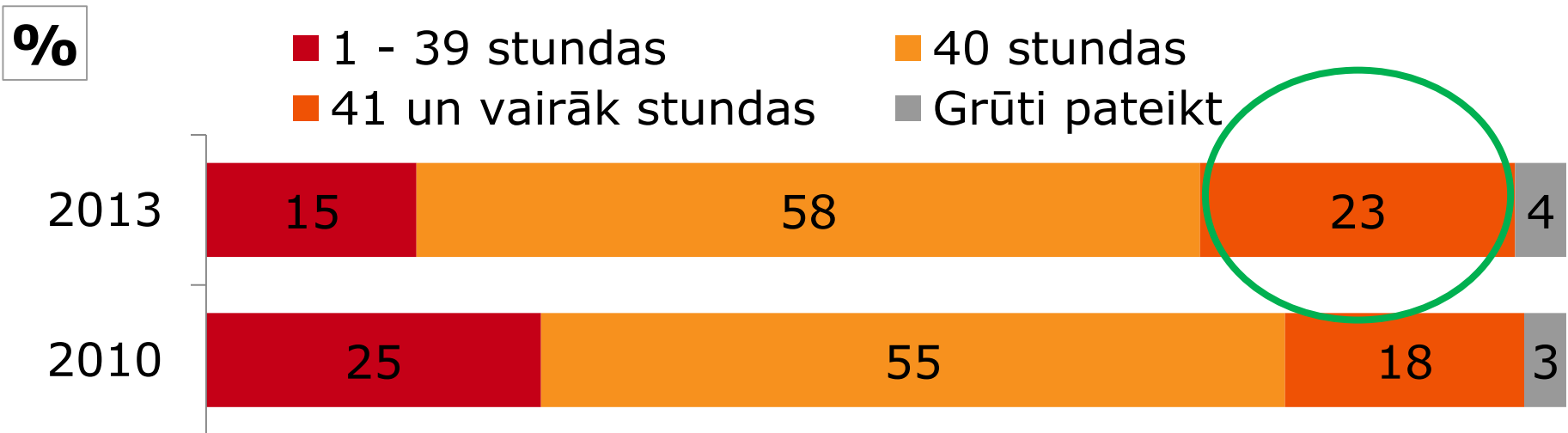
Darba devēji:

- Darbs ārā dažādos laika apstākļos
- Attālinātais darbs

Nodarbinātie:

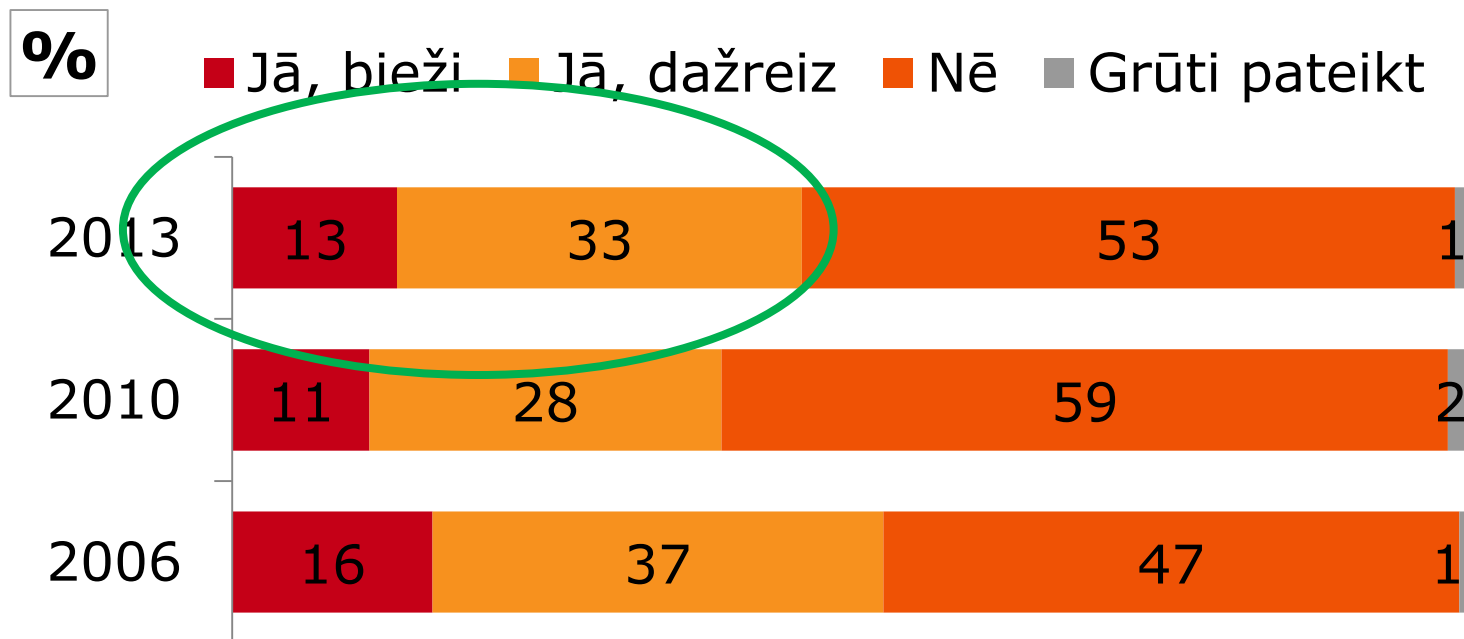
- Tiešs kontakts ar cilvēkiem, kas nav kolēģi
- Smagu priekšmetu pārvietošana

Nostrādāto darba stundu skaits nedēļā

Bāze: Visi darba ņēmēji, [2012: n=2378; 2013: n=2383]

Virsstundu darbs

Bāze: Visi darba ņēmēji, [2006: n=2455; 2010: n=2378; 2013: n=2383]

Kompensēšana (atlīdzināšana) par virsstundu darbu

%

Apmaksātas dubultā (atbilstoši likumam)

Apmaksātas atbilstoši darba algai vai tika sniegta vismaz kaut kāda finansiāla atlīdzība, piemaksa

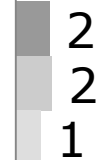
Kompensētas (atlīdzinātas) ar vienu vai vairākām brīvdienām

Virsstundas netika kompensētas (atlīdzinātas)

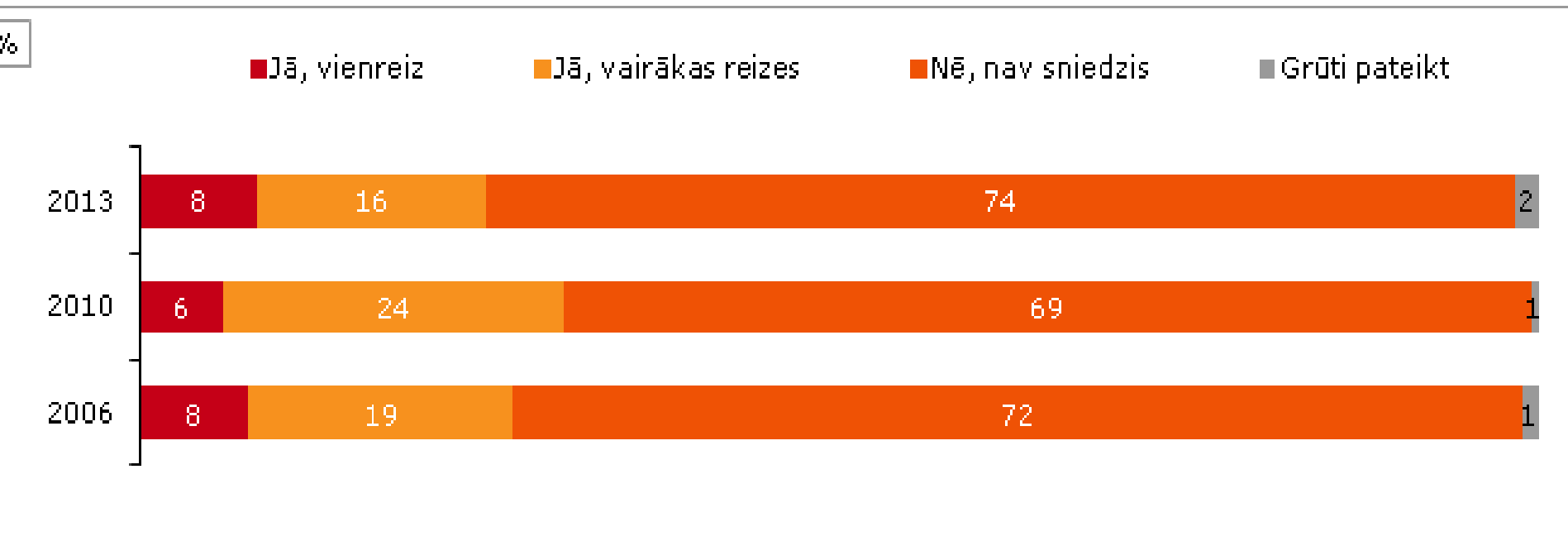
Grūti pateikt

2013
2010
2006

Bāze: Darba ņēmēji, kuri strādā virsstundas, [2006: n=1291; 2010: n=1050; 2013: n=1105]

Vai pēdējā gada laikā Jūs esat sniedzis (-usi) kādus ieteikumus par darba apstākļu un vides uzlabošanu vai darba tiesisko attiecību sakārtošanu?

Bāze: Visi darba ņēmēji, [2006: n=2455; 2010: n=2378; 2013: n=2383]

Ko saka darba devēji?

- To darba devēju skaits, kuriem nodarbinātie izteikuši ierosinājumus par darba vidi **nedaudz samazinājies!**

- » 2013 – 21,4%

- » 2010 – 26,8%

- » 2006 – 26,1%

- Jo lielāki uzņēmumi – jo nodarbinātie aktīvāki

- » 1–10 darbinieki – 16,6%,

- » 10–49 darbinieki – 46,1%,

- » 50–249 darbinieki – 59,8%,

- » 250 un vairāk darbinieku – 61,8%

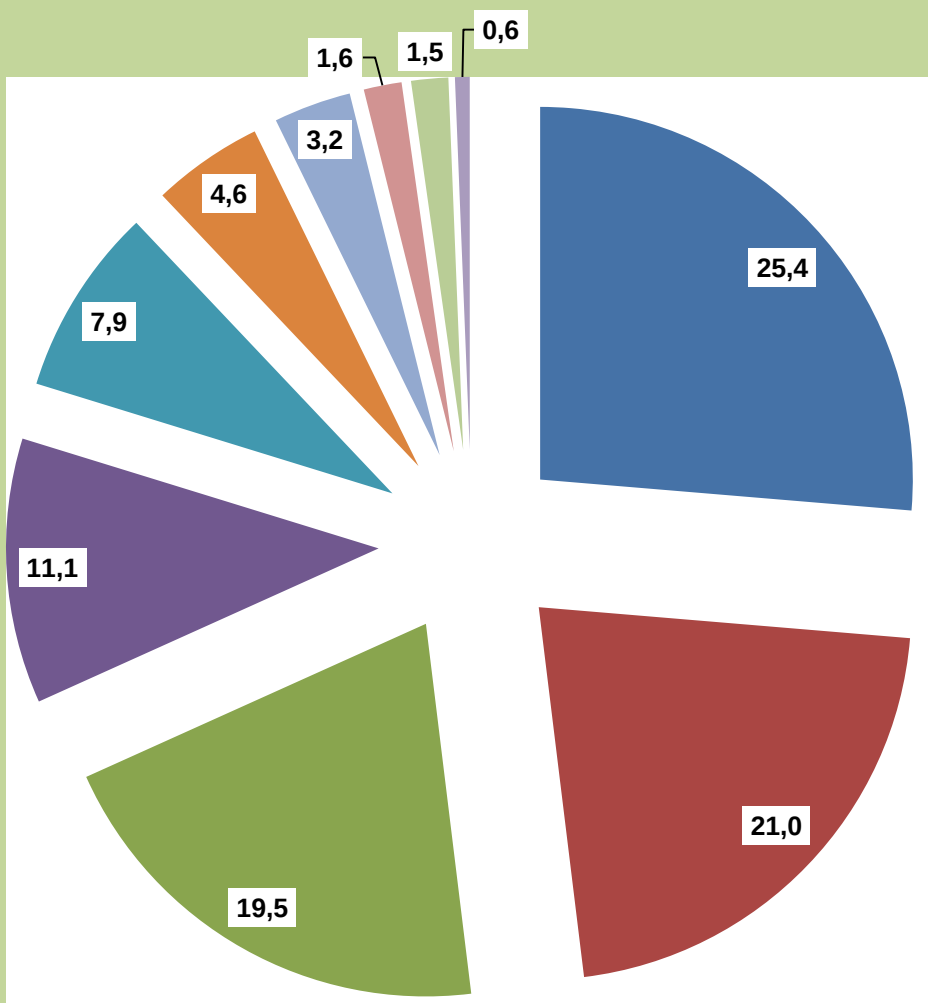
Ko saka darba devēji?

- Jauna tendence – aktīvāks sociālais dialogs ir uzņēmumos, kuri dibināti līdz 1991.gadam un pēdējos 3 gados dibinātos uzņēmumos
- Vidējā darba devēju atbilde (10 baļļu sistēmā) par to vai ieteikumi tiek ņemti vērā ir:
 - » 2013 - 8,3
 - » 2010 - 7,7
 - » 2006 – 8,1
- Visslabākā situācija – ieguves rūpniecībā - 9,2
- Vissliktākā - ūdens apgādes, notekūdeņu un atkritumu apsaimniekošanas nozare - 7,8

Sociālā dialoga tēmas uzņēmumos?

Tēmas	Respondentu skaits (%), kas minējuši attiecīgās tēmas		
	2006.	2010.	2013.
Darba aizsardzības jautājumi	68,6 (1)	71,1 (1)	72,2 (1)
Sadzīves apstākļi, telpas, teritorija, telpa smēķēšanai	28,4 (2)	26,7 (2)	38,1 (2)
Darba organizācija	3,3 (4)	1,7 (5)	12,7 (3)
Darba tiesiskās attiecības (darba līgumi, darba algu utt.),	14,0 (3)	7,7 (3)	8,0 (4)
Ugunsdrošība	0,4 (6)	0,2 (6)	2,4 (5)
Dažādas sociālās garantijas (veselības apdrošināšana u.c.)	3,3 (4)	2,5 (4)	0,9 (6)

Arodslimību top 10 Latvijā 2013. gadā

- Mugurkaula slimības
- Saistaudu slimības (tendinīti, Dipitrēna kontraktūra u.c.)
- Karpālā kanāla sindroms
- Artrozes
- Vibrācijas slimība
- Trokšņa izraisītā vādzirdība
- Elpošanas orgānu slimības
- Vēnu varikoze
- Elkoņa nerva neiropātija
- Ādas slimības

Secinājumi

- Joprojām slikta situācija attiecībā uz riska novērtējuma veikšanu un izpratni par riskiem – bez izpratnes par riskiem, nevar būt arī izpratne par risinājumiem
- Psihoemocionālo problēmu radītās veselības sekas neatspoguļojas statistikā – joprojām gan «tabu» tēma, gan virkne objektīvu problēmu ar diagnostiku
- Aptauju rezultāti – psihoemocionālo risku ir daudz, virknei faktoru – izplatība pieaugusi vai stabila

Secinājumi

- Kopumā ņemot – strādājam pārāk daudz, pieaudzis to nodarbināto skaits, kuri strādā vairāk kā 40h/nedēļā, maiņās un strādā virsstundas
- Nopietnāk jāveicina nodarbināto iesaistīšanās savas darba vides uzlabošanā – vairums šo rādītāju nav īpaši uzlabojušies – tie ir pirmais solis arī uz situācijas uzlabojumu!
- Pieaudzis ieteikumu skaits attiecībā uz darba organizāciju, bet joprojām ļoti zems
- Par psihoemocionālajiem riskiem būtu jārunā vairāk – SARUNA, PIRMAIS SOLIS UZ SAPRATNI!

Kā komunicēt?

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

Latvijas Darbā devēju konfederācija

ESF
EIROPAS SOCIĀLAIS
FONDS

EIROPAS SAVIENĪBA

Darba drošības un vides
veselības institūts

TNS

Šis cilvēks atbild par Tavu drošību!

legaldījums Tavā nākotnē

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

Latvijas Darba devēju konfederācija

ESF
EIROPAS SOCIĀLAIS
FONDS

EIROPAS SAVENĪBA

Darba drošības un vides
veselības institūts

TNS

Drošība sākas ar Tevi!

- Ienākot uzņēmuma centrālajā biroja ēkā, katram darbiniekam un apmeklētājam ir iespēja “sasveicināties” ar darba drošības atbildīgo personu.

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

Latvijas Dietiņu asociācija

EIROPAS SAVIENĪBA

Darba drošības un vides
veselības institūts

TNS

Aizliegts smēkēt tālāk par 2m
no smēķēšanas vietas!
Izsmēkus mest spainī!

Радиус курилки 2м!
Окурки бросать в ведро!

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

Latvijas Darba devēju konfederācija

Darba drošības un vides
veselības institūts

TNS

Marjam ???

Neaizīdēt

monitīnu.

+120

Paldies par sapulci

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

Latvijas Darba devēju konfederācija

ESF
EIROPAS SOCIĀLAIS
FONDS

EIROPAS SAVIENĪBA

Darba drošības un vides
veselības institūts

TNS

Atgādinājums visiem darbiniekiem!!!!!!!!!!!!

**DARBA LAIKĀ VISIEM DARBINIEKIEM
JĀLIETO AUSTIŅAS!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!**

**Valsts Darba Inspekcija, katram kas nelieto
austiņas var uzlikt sodu līdz 300LVL.**

Centrs Marta @centrsmarta · 2h

Bauskā mehāniķus meklē šādi! #teirdarbs #everydaysexism

PĀRTIKAS PĀRSTRĀDES UN LAUKSAIMNIECĪBAS UZŅĒMUMS
MEKLĒ GALVENO MEHĀNIĶI!

- Tev ir jābūt kreativam, precīzam ar inovatīvu domāšanu.
- Jābūt iemaņām metināšanā, virpošanā.
- Tev ir jābūt vēlmei apgūt jaunas zināšanas.
- Iegūsi atbildīgu un dinamisku darbu.
- Konkurētspējīgu un motivējošu atalgojumu.
- bezmaksas transportu uz darbu no Bauskas.
- Sociālās garantijas.

CV sūtīt uz jaunkrasts@jaunkrasts.lv

Jaunkrasts

Drošība sākas šeit

veselība & drošība
Domā droši, esi drošs!

Hellenic Coca-Cola
Passion for Excellence

Labākais piemērs

uzņēmums ir radījis di

**Dienu skaits kopš
pēdējā nelaimes gadījuma:**

1636

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

Latvijas Darba devēju konfederācija

ESF
EIROPAS SOCIĀLAIS
FONDS

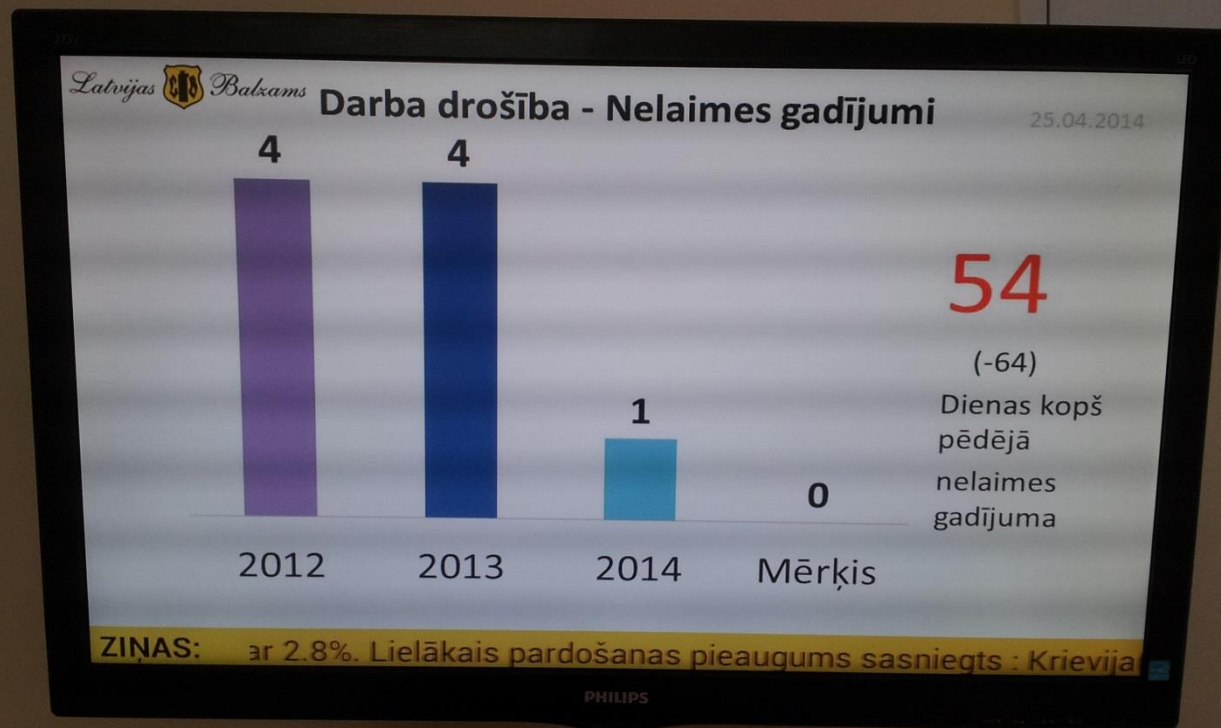
EIROPAS SAVIENĪBA

Darba drošības un vides
veselības institūts

TNS

legaldījums Tavā nākotnē

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

Latvijas Darba devēju konfederācija

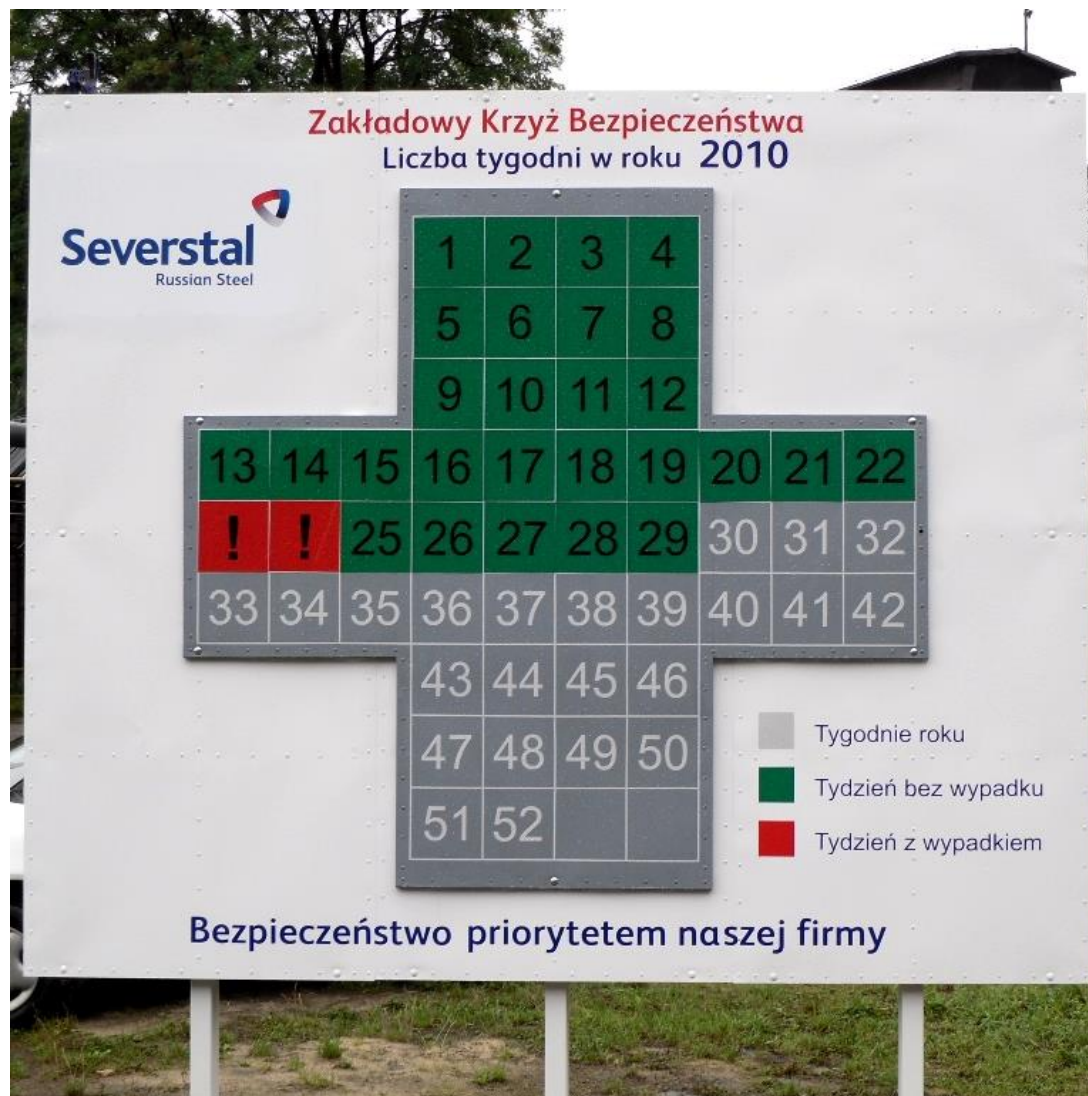
EIROPAS SAVIENĪBA

Darba drošības un vides
veselības institūts

TNS

ieguldījums Tavā nākotnē

Iepazīstieties ar “SPOCINU” !

Ieguldījums Tavā nākotnē

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

Darba drošības un vides
veselības institūts

EVAKUĀCIJAS KĀPNES

Kā Tev veicās?

Ceru, ka vēl neesi noguris, jo man ir vēl dažas svarīgas lietas, ko parādīt. Tagad mēs esam nonākuši līdz evakuācijas kāpnēm; tā ir vieta, ko Tev noteikti jāprot atrast ēkā! Neskaitot to funkcionālo nozīmi ikdienā, tās var arī dzīvību glābt daudz cilvēku dzīvību. Mēs šeit atrodamies, lai uzzinātu vairāk par vispārīgo darba drošību uzņēmuma telpās un par to, kā rīkoties ārkārtas situācijās.

4 finance

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

Latvijas Darba devēju konfederācija

EIROPAS SAVIENĪBA

Darba drošības un vides
veselības institūts

TNS

Solis 1:

Instrukciju vizualizācija: piedāvā DUS darbinieki!

Darba aizsardzības instruktāžas procedūra pirms projekta

Darba aizsardzības risku un seku vizualizācija videofilmu ietvaros – aktieri, paši darbinieki

PALDIES PAR UZMANĪBU!